

ти цьому положенню аутентичне тлумачення, віднісши до членів сімей співробітника міліції у ряді випадків і інших осіб, які входять у близьке коло його спілкування.

Таким чином, Закон України «Про міліцію» має багато вад.

Кожна друга стаття Закону, яка закріплює гарантії соціально-правового захисту персоналу міліції, як показав контекст-аналіз, містить відсилочні положення. У цій же частині норми Закону буквально «нашпиговані» оціночними поняттями, в силу чого їх застосування або дуже важке, або може викликати різне тлумачення на практиці.

При створенні нового проекту Закону «Про міліцію» слід було б провести широке його обговорення в міліцейських колективах, залучити всі наявні відомчі наукові організації для проведення відповідних досліджень.

Час вимагає прийняття нового закону.

Т.І. Чавикіна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ СПІВРОБІТНИКІВ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одне з основних завдань держави – це створення для громадян відповідних умов праці і відпочинку, задоволення їх потреб і запитів, забезпечення їх законних прав і пільг.

Прийнята 28 червня 1996 року на п'ятій сесії Верховної Ради України Конституція України серед інших проголошених і гарантованих нею прав містить право всіх працюючих громадян на відпочинок [1, ст. 45]. Кодекс законів про працю України також визначає час відпочинку працівників. Умови, тривалість і порядок надання відпусток працівникам регулює Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 року [2].

В той же час право на відпочинок, умови, тривалість і порядок надання відпусток співробітників міліції визначається на рівні спеціального підзаконного нормативного акта – Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 1991 р. №114 [3, с. 438-463]. Законом «Про міліцію» [4, ст. 22]. передбачено тільки встановлення сорока-годинного робочого тижня.

При порівнянні Закону «Про відпустки» і Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України можна зробити висновок про те, що працівники міліції опинилися в нерівному стані поряд з іншими працівниками та службовцями.

Законом «Про відпустки» гарантується надання всім працюючим громадянам України щорічних оплачуваних відпусток тривалістю 24 календарні дні і встановлюються подовжені відпустки за особливі умови праці окремим категоріям працівників. В Положенні про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України в п.49 йдеться про надання працівникам міліції щорічних відпусток тривалістю не менше 30 календарних днів, додаючи додаткові дні відпустки за вислугу років. Якщо це співставити з законодавством, що діє до останнього часу, то робітникам і службовцям збільшили відпустки з 15 робочих днів до 24 календарних днів, а співробітникам органів внутрішніх справ тривалість відпусток залишилась такою, якою вона була раніше. Тим самим відбулася нівеляція в тривалості відпусток між робітниками, службовцями і працівниками міліції.

Право на щорічну подовжену основну відпустку тривалістю 56 календарних днів мають керівні, педагогічні, науково-педагогічні працівники освіти та наукові працівники, які перебувають у трудових відносинах з установами незалежно від форм власності та їх галузевої належності (наприклад, ректору, проректору вищого навчального закладу, які виконують педагогічну роботу обсягом не менш як 1/3 відповідної річної норми, викладачам, науково-педагогічним працівникам та ін. встановлюється відпустка тривалістю 56 календарних днів; директору навчально-методичного центру, його заступникам, діяльність яких безпосередньо пов'язана з організацією навчальної роботи, – 42). Порядок надання такої відпустки затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 [5]. В той же час на території України діють 17 навчальних закладів системи МВС України, в яких працюють понад три тисячі осіб професорсько-викладацького складу, які є співробітниками органів внутрішніх справ. Тому уявляється доцільним норму, яка міститься в п. 10 ст. 6 Закону України «Про відпустки» доповнити посиленням на ч. 6 цієї статті, і тоді на професорсько-викладацький склад та структурні підрозділи вузів системи МВС України був би поширений порядок про встановлення їм основних подовжених відпусток, оскільки їх праця нічим не відрізняється від праці викладачів у цивільних вузах.

Законодавство про відпустки працівникам міліції не передбачає додаткові оплачувані відпустки за роботу в шкідливих і важких умовах праці, яка пов'язана з негативним впливом на здоров'я. Визначення тривалості щорічної додаткової відпустки за роботу у несприятливих умовах праці базується на результатах гігієнічної оцінки умов праці за критеріями згідно з Гігієнічною класифікацією праці (за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу) N 4137-86, затвердженою МОЗ СРСР 12 серпня 1986 року. Відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону України «Про відпустки» затверджений Кабінетом Міністрів України від 17 листопада 1997 року № 1290 Список виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість працівників на роботах в яких дає право на щорічну додаткову відпустку [6] не передбачає в них посад співробітників міліції. Так наприклад, черговим по станції метрополітену передбачено 6 днів додаткової оплачуваної відпустки, але чому б це не поширити на співробітників міліції, працюючих у метрополітені. Також додаткові оплачувані відпустки в відповідності з цим же Списком надаються працівникам, постійно зайнятим на обчислювальних машинах, і для них передбачена додаткова відпустка 6 днів. А сьогодні, коли в багатьох підрозділах органів внутрішніх справ (наприклад, інформаційних центрах, аналітичних відділах, комп'ютерних центрах та ін.) співробітники міліції працюють на персональних комп'ютерах, їх тривалість відпустки залишається колишньою. Тож чому і для них не передбачити додаткові відпустки? З урахуванням сказаного Міністерству внутрішніх справ України потрібно подати клопотання та пропозиції до Міністерства праці та соціальної політики щодо доповнення Списку переліком посад співробітників органів внутрішніх справ, пов'язаних з роботою в шкідливих і важких умовах праці.

Крім того, ст. 8 Закону України «Про відпустки» встановлює щорічні додаткові відпустки за особливий характер праці. В діючих нормативних актах МВС України та у спеціальній літературі особливі умови характеризуються як особливі, надзвичайні, екстремальні. Особливі умови праці для співробіт-

інків міліції можуть викликатись соціальними явищами суто криміногенного характеру, якими можуть бути дії озброєних злочинців, втеча групи особливо небезпечних злочинців, захоплення заручників, масові безладдя в громадських місцях, а також явищами соціального життя некриміногенного характеру, якими є масові неорганізовані виступи самодіяльних організацій, масові політичні, спортивні, культурні та інші заходи, що дестабілізують громадський порядок на певній території чи в цілому населеному пункті. Тільки за останній період впродовж незначного проміжку часу на території держави відбулося 1722 масові заходи, в яких взяло участь понад 2,5 млн. громадян. У забезпеченні охорони громадського порядку взяло участь 54770 працівників органів внутрішніх справ. Виконання обов'язків міліцією при стихійних лихах (повінь, обвали, смерчі, урагани та інше), при явищах техногенного походження (катастрофи, вибухи, пожежі) та явищах біологічного характеру (епідемії та епізоотії) теж вважається працею в особливих умовах. Аналізуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що виконання обов'язків співробітниками міліції пов'язане з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням (наприклад, робота слідчого, дізнавача та ін.); з ризиком для здоров'я (наприклад, виконання співробітниками міліції карного розшуку затримання озброєного злочинця). Так, було б справедливо доповнити Список виробництв, цехів, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що дає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 1290 від 17 листопада 1997 року, співробітникам міліції, характер праці яких, безумовно, відповідає цим вимогам.

Законом України «Про відпустки» передбачені додаткові відпустки за ненормований робочий день (ч.1 п.2 ст. 8). Згідно з Рекомендаціями щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки з особливий характер праці, затверджений наказом Мінпраці та соціальної політики України від 10.10.1997 р. № 7, ненормований робочий день – це особливий режим робочого часу, який встановлюється для певної категорії працівників у разі неможливості нормування часу трудового процесу. Як компенсація за виконаний обсяг робіт, ступінь напруженості, складність і самостійність у роботі, необхідність періодичного виконання службових завдань понад встановлену тривалість робочого часу керівником з урахуванням фактичного навантаження і кола покладених на працівника обов'язків за відповідний період надається додаткова відпустка до 7 календарних днів. В той же час для працівників міліції немає нормативного акта, який би встановлював ненормований робочий день тим чи іншим категоріям співробітників, хоча такий режим роботи існує у цілому ряду співробітників міліції. Отож є сенс законодавчо закріпити в відомчому нормативному акті перелік осіб, для яких встановлюється ненормований робочий день, і передбачити додаткові відпустки у зв'язку з цим режимом роботи.

Також в Положенні про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України нічого не говориться про творчі відпустки, хоча керівництво МВС України намагається підвищити науковий рівень співробітників міліції. Все викладене свідчить про те, що зміни, які

відбулися останнім часом у законодавстві про відпустки, працівників вимагають відповідних змін в законодавстві про відпустки працівників міліції.

Список літератури:

1. Конституція України // Голос України від 13 липня 1996 р. № 128.
2. Закон України «Про відпустки» // Голос України від 17 грудня 1996 р. № 236.
3. Положення про походження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України // Сбірник нормативних актів України з питань правопорядку К., 1993.
4. Закон України «Про міліцію» // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 4. 5. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 // Офіційний вісник України, 1997, ч. 16, код норм. акта 581/1997.
6. Список виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість працівників на роботах в яких дає право на щорічну додаткову відпустку. // Офіційний вісник України, 1997. № 48.

В.С. Карякин

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛУ ОВС, ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ ТА ВЕТЕРАНІВ (ДОСВІД РОБОТИ ТА ЗАВДАННЯ)

Згідно з розділом 5 «Правовий і соціальний захист» Закону України «Про міліцію» організація роботи по соціально-правовому захисту працівників, членів їх сімей, ветеранів ОВС є одним з головних завдань по підвищенню дієздатності органів та підрозділів міліції України. Проводячи роботу в цьому напрямі, ми зустрічаємося з багатьма проблемами, які нам диктує життя.

Незважаючи на складні економічні умови, Управління проводиться певна робота щодо поліпшення службової діяльності, умов праці та побуту, соціального захисту співробітників органів внутрішніх справ.

З цією метою затверджена програма будівництва об'єктів соціально-побутового, матеріально-технічного та культурного призначення УМВСУ в області. Незалежно від вкрай обмеженого фінансування вживаються всі необхідні заходи для введення жилих будинків загальною площею 8246 кв.м в експлуатацію з заселенням їх працівниками УМВСУ в Харківській області, що надасть можливість поліпшити житлові умови з урахуванням другого заселення 91 сім'ї.

Керівництвом УМВСУ в області знайдена можливість погасити борги по заробітній платі за 1997-98 роки товарами народного споживання. На 1.04.99 р. заборгованість погашена на суму 1 млн, гривень.

На обліку в УРОС перебуває 147 сімей з незахищеної категорії, з них 63 сім'ї загиблих співробітників, в яких виховується 73 неповнолітні дитини. Управління щорічно надається допомога дітям з цих сімей для вступу у вищі та середні спеціальні заклади. Для цього силами співробітників Управління організуються і проводяться курси підготовки, семінарські заняття з дітьми. До цього залучаються викладачі та фахівці вузів м. Харкова. Це дало змогу в 1996 р. поступити 8 дітям до вузів, 2 – у середні спеціальні заклади, у 1997 р. – 9 дітям в Університет внутрішніх справ, 2 – в педуніверситет, у 1998 р. надана допомога 3 дітям для вступу Університет внутрішніх справ, до його 6 – до ліцею педуніверситету – 2, ХУРЕ-1.

Постійно вишукуються можливості по наданню грошової допомоги малазabezпеченим сім'ям співробітників, сім'ям загиблих. Так, 15 сім'ям загиблих, що мають неповнолітніх дітей, надана грошова допомога Харківським